

Nr 73.

Av herr **Klefbeck**, om utarbetande och framläggande av förslag till ändrade bestämmelser om internationella rättsförhållanden rörande äktenskap.

Gällande lag angående vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap förorsakar enligt upprepade erfarenheter vid tillämpandet en hel del onödiga svårigheter. Dessa kunna stundom vara av en sådan art, att de av allmänheten, som blir lidande därav, ej kunna uppfattas annat än som rena trakasserier.

Utländsk undersåte, som vill träda i äktenskap inför svensk myndighet, skall med intyg av behörig myndighet i den stat han tillhör styrka, att hinder ej finnes mot avslutande av det äktenskap, varom fråga är.

Redan denna bestämmelse, mot vilken man rent teoretiskt sett icke kan göra någon invändning, erbjuder dock vissa svårigheter. I Stockholm bo t. ex. en mängd ryska judar, som av olika anledningar lämnat sitt hemland och sökt fristad och utkomst här. När dessa med sin anhållan om intyg av ovan angiven art vända sig till här i riket anställd diplomatisk eller konsulär rysk ämbetsman, bliva de nästan undantagslöst avvisade, antagligen emedan de ytterst sällan äro i besittning av fullt giltigt pass. Då återstår för dem intet annat än sätta sig i förbindelse med hemorten. Därifrån erhålla de efter mycken omgång och kostnad ett slags intyg av sådan valör, som framgår av ryska generalkonsulatets vitsord om att intygsgivarens namnteckning är oläslig. Detta intyg är ibland utfärdadt av en rabbin, ibland av borgarstyrelsens i något samhälle ålderman, ibland av någon annan. Ryska generalkonsulatet vitsordar stundom endast, att innehållet överensstämmer med det ryska originalet, stundom också att det är utfärdadt av behörig myndighet. Och såsom sådan erkännes icke sällan även en rabbin.

Men vad innehåller ett dylikt intyg? Jo, alla möjliga upplysningar

om föräldrarnes namn och stånd, personens födelse- och omskärelsedag, omskärelsens utöware, vitsord om okunnighet i läsning och skrivning, personens längd, färg på håret och andra signalement, men av alla de uppgifter, som skulle förekomma, ingenting utom den enda, ehuru mycket väsentliga, »är ogift».

Men vad värde har ett sådant intyg? Intygsgivaren känner ju icke det ringaste till, om personen verkligen är ogift. Denne kan ha vistats borta från hemorten i flera år och i olika länder och har därunder i regeln icke stått i förbindelse med hemorten och allra minst med dess borgarstyrelses älderman.

Om nu emellertid på grund av detta intyg lysning avkunnas — något som strängt taget icke skulle få ske, då intyget ingalunda var sådant, som vår författning föreskriver — så uppstå sedan nya svårigheter. Kontrahenterna kunna nämligen icke inför borgerlig myndighet få sitt äktenskap avslutat. Magistraten fordrar nämligen icke blott vanlig lysningsattest, utan ock intyg om att lagens föreskrifter av den 8 juli 1904 blivit iakttagna. Och så kan ju ingalunda sägas ha skett. De måste med eller mot sin vilja gå till en rabbin för att vigas. Häröver är ju ingenting att klaga. Men ett sådant förhållande strider ju i någon mån mot lagen om äktenskaps ingående av den 6 november 1908, vilken lag ju ville bereda möjlighet för alla, som så önska, till äktenskapets avslutande inför borgerlig myndighet.

Ännu orimligare blir ovan antydda förfarande, om fråga är om en rysk jude, som vid inflyttningen till Sverige var minderårig. Ganska snart efter sin hitkomst blir han inskriven i en svensk församling, och i dess böcker finnas sedan alla anteckningar, som röra hans äktenskapliga förhållanden. Pastor i den församlingen har sålunda full kännedom om, huruvida han är ledig till äktenskap eller ej. Men när lysning skall uttagas, får pastor ej medgiva, att sådan avkunnas, förrän personen styrkt sin ledighet med intyg från rysk myndighet, vilken i regeln därom ingenting vet. Sådant tangerar ju »utkanterna av det sublima».

Författningen föreskriver ytterligare, att i hinderslöshetsintyget skall angivas, huruvida mellan kontrahenterna finnes skyldskap eller svågerlag. Först på allra sista tiden har man lyckats erhålla sådant intyg från somliga utländska myndigheter, men aldrig — såvitt jag vet — från rysk. Uppgiften anses förmodligen fullständigt onödig. Och skall äktenskap ingås mellan svensk och utlänning, så är ju skyldskap av så intim natur, att den utgör hinder för äktenskap, så gott som otänkbar. Men bestämmelsen står där, vållar trassel och obehag och ställer utfärdaren av lys-

ningen i det läget, att antingen skall han negligera gällande författning och bära alla därav följande konsekvenser eller också under stort personligt obehag nödgas hålla på en orimlig och för kontrahenterna fullkomligt obegriplig bestämmelse.

Nästan samma sak kan sägas om det följande stadgandet om att intyget skall innehålla upplysning, huruvida den främmande statens lag innehåller föreskrifter om lysning för den, som vill ingå äktenskap utom sitt hemland.

Onödiga trakasserier vållas också, ehuru i mindre grad, av stadgandena angående intyg för svensk undersåte, som vill träda i äktenskap inför utländsk myndighet. Han skall då av vederbörande pastor begäras. k. äktenskaps-certifikat enligt fastställt formulär. Men innan detta får utfärdas, skall pastor på sökandens bekostnad låta annonsera i allmänna tidningarna. Och detta även då hinder icke yppas mot äktenskapet. Och sedan får sökanden vänta till femtonde dagen.

Den som begär certifikat kan lika litet som prästen eller någon annan människa begripa vad detta skall tjäna till. Prästen har alla anteckningar angående sökandens ledighet till äktenskap och har till yttermera visso undersökt förhållandena. Han har rätt och väl antagligen plikt att omedelbart utfärda hinderlöshetsbetyg för sökanden för lysningsuttagande i vilken församling som helst i riket. Man kan då icke undgå att fråga sig: om nu personen över huvud taget är ledig till äktenskap i detta ords vanliga betydelse, hur kan det då komma sig, att denna hans ledighet är omedelbart viss, då det gäller svenskar, men så mycket tvivel underkastad i förhållande till utlänningar, att man i allmänna tidningarna måste annonsera efter jäv mot honom?

Det förefaller mig, att denna bestämmelse om annonsering åtminstone vad beträffar fullt klara fall måtte fullständigt och utan någon som helst skada kunna utgå.

Vad beträffar utlänning, som vill ingå äktenskap inför svensk myndighet, synes det mig, att stadgandet om, att intyget skall innehålla uppgift angående skyldskap och svägerlag, också bör kunna utgå. Likaså vad som stadgas om uppgift om eventuell lysning i det främmande landet. I en särskild anmärkning till författningen kunde helt enkelt meddelas vilka stater det är, som bibehållit kravet på lysning för den, som utom hemlandet vill gifta sig; därtill kunde då knytas ett stadgande om, att för dessa staters undersåtar fordrades intyg om lysnings avkunnande, innan de här kunde få lysning till äktenskap utfärdad.

Vidare kunde rättighet till utfärdande av hinderlöshetsbetyg för i

Sverige bosatt utländsk undersåte även medgivas föreståndaren för den församling, till vilken sökanden hör. T. ex. katolske pastorn för i hans församling antecknade katoliker, judiske rabbinen för till hans församling hörande judar o. s. v. Därigenom vunnes också den stora fördelen, att man erhöile ett ledighetsbetyg, som vore grundat på kännedom om personen och hans förhållanden och sålunda av verkligt värde.

På grund av vad jag sålunda anfört får jag härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till ändrade bestämmelser om internationella rättsförhållanden rörande äktenskap.

Stockholm den 26 januari 1913.

Ernst Klefbeck.
